

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	13 ต.ย. 2550	37	13394	8

ขอจดเมืองพะเยา

วัดลี

วัดลี ตั้งอยู่บ้านหลายอิง ตำบลเวียงพะเยา มีพระครูอนุรักษ์บุรณันท์ เป็นเจ้าอาวาส(เจ้าคณะอำเภอเมืองพะเยา) วัดลีเป็นวัดเก่าแก่หนึ่งของเมืองพะเยามีอายุ 512 ปี มีปูชนียและศักดิ์สิทธิ์คือ องค์พระธาตุ วัดลี, จำลองหินทราย และศิลาจารึกที่กล่าวสร้างวัด วัดลีเป็นชื่อแต่ดั้งเดิม ลีเป็นของไทยภาคเหนือหมายถึง กาด ในความหมายวัดลี ที่อยู่ในย่านชุมชน วัดลี ตามหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในจารึก พ.ย.27 กล่าวถึงการสร้างวัดลีเมื่อ

อำเภอเมือง จังหวัดเจ้าอาวาส(เจ้าคณะสำคัญวัดหนึ่งสถานที่สำคัญพระพุทธรูปถาวรพิธีการคำ โบราณหรือ ตลาดก็คือ วัดตลาด

ปีจุลศักราช 857 หรือปี พ.ศ. 2038 ตรงกับสมัยของพระเจ้ายอดเชียงราย กษัตริย์แห่งราชอาณาจักรล้านนา (เชียงใหม่) พระเจ้ายอดเชียงรายได้มีพระราชโองการให้เจ้าหมีนทอเทพครุ ผู้เป็นครูหรือพระราชครูของพระเจ้ายอดเชียงรายขณะนั้นมากินตำแหน่งเป็น "เจ้าลีหมีนพะเยา" ฐานะเป็นเจ้าผู้ครองเมืองได้มาสร้างวัดลีเพื่อเป็นการถวายส่วนบุญส่วนกุศลแด่พระเจ้ายอดเชียงราย กษัตริย์เมืองเชียงใหม่ เจ้าลีหมีนพะเยาได้มากระทำพิธีฝังหินกำหนดเขตวัด และผูกพัทธสีมาเป็นอุโบสถไว้กับวัดลีเมื่อวันอาทิตย์ขึ้น 8 ค่ำ เดือน 9 เหนือปี พ.ศ. 2038 และได้อาราธนาพระมหาสามัญญาณเทพจากวัดมหาพนมาเป็นประธานในพิธี พร้อมกับมีพระเถระเถระสำคัญจากวัดต่างๆในเมืองพะเยามาร่วมพิธี เจ้าลีหมีนพะเยาได้ถวายคนให้เป็นข้าวัดเพื่อทำหน้าที่อุปถัมภ์ดูแลวัดพร้อมกับถวายที่ดินให้วัดเรียกว่า "นาจันทน์" ซึ่งผู้ที่ทำนาในนาจันทน์จะต้องเสียภาษีให้กับวัด รายได้จากภาษีนาเป็นค่าทะนุบำรุงวัด และได้แต่งตั้งพระมหาเถรปัญญาวังสะเป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของ "วัดลี" ต่อมาล้านนาได้ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2101 จนถึง พ.ศ. 2317 รวมระยะเวลา 216 ปี สภาพการเป็นเมืองขึ้นของพม่า ล้านนาต้องอยู่ในภาวะสงครามตลอด

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	3 มิ.ย. 2556	37	13394	8

มา ผู้คนต้องล้มหายตายจากไปเป็นจำนวนมาก หัวเมืองต่างๆรวมทั้งพะเยา ต้องกลายเป็นเมืองร้างไปเป็นระยะเวลายาวนาน ทางด้านการศาสนาที่ขาดการทะนุบำรุงทำให้วัดวาอารามต่างชำรุดทรุดโทรมกลายเป็นวัดร้างไปในที่สุด ต่อมาในปี พ.ศ. 2317 ในสมัยกรุงธนบุรี พระบาทสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกกองทัพมาตีพม่าที่เมืองเชียงใหม่ สามารถขับไล่พม่าออกจากล้านนาไปเป็นผลสำเร็จ ล้านนาได้รับอิสรภาพ จึงเข้าสู่ยุคการฟื้นฟูเมืองภายในนโยบาย "เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง" เมืองพะเยาได้รับการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2386

วัดลี ภายหลังจากผ่านการเป็นวัดร้างมาหลายร้อยปีเพ็งมาได้รับการบูรณปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่และยกฐานะขึ้นมาเป็นวัดอีกครั้งในช่วงปี พ.ศ. 2463-2478 โดยมี พระครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา มาเป็นผู้นำในการปฏิสังขรณ์ และได้มีมนต์ ครอบแก้วมูลญาณวฑฺฒิ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของท่านพระครูบาศรีวิชัย ให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดลี ต่อมาปี พ.ศ. 2510 ครูบาแก้วมูล ได้มรณภาพลง และได้มีการแต่งตั้งพระศรีทอง (รองเจ้าอาวาส) ขึ้นรักษาการแทนเจ้าอาวาส ปี พ.ศ. 2512 พระศรีทองได้ลาสิกขา คณะกรรมการวัดและศรัทธา

วัดจึงได้ไปนิมนต์ พระบุญขึ้น จิตธรรมโม จากวัดแม่ต้าเมืองชุม จังหวัดพะเยามาเป็นเจ้าอาวาสวัดลีสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ต่อมาพระบุญขึ้น จิตธรรมโม ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นเอกเป็น พระครูอนุรักษบุรณานันท์ ท่านเป็นผู้ที่มีความสนใจงานด้านศิลปวัฒนธรรมและโบราณคดีมาแต่วัยเด็กที่ชีวิตคุ้นเคยกับซากโบราณสถานโบราณวัตถุที่เห็นอยู่ตามดินในเมืองพะเยา ท่านได้เก็บรวบรวมโบราณวัตถุต่างๆที่หามาได้เองและที่ชาวบ้านนำมาถวายให้กับวัด โดยเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระเบียบง่ายต่อการศึกษาค้นคว้าทำให้วัดลีสกลายเป็นแหล่งค้นคว้าหรือคลังข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

วัดลี ปัจจุบันได้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์เวียงพะเยา (วัดลี) ขึ้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ของพะเยาในอดีต แต่การก่อสร้างยังขาดปัจจัยอยู่อีกหลายแสนบาทจึงขอเชิญชวนพี่น้องประชาชนทุกคนได้ร่วมบริจาคทุนทรัพย์ในการก่อสร้างครั้งนี้ได้ที่ พระครูอนุรักษบุรณานันท์ โทร. 054-431835.